Írta: Rostás Farkas György
2017. március 10. péntek, 11:38

A társadalmilag veszélyeztetett, hátrányos helyzetű csoportok, mint a cigányság is, az elmúlt években, de legfőként az elmúlt 3 évben nem jutottak méltányos képviselethez a médiában, a közéletben. Bármennyire jogos azonban az igény, a kormány úgy tűnik, nem számol ezekkel a csoportokkal. A cigányság pedig mintha egyenesen ki lenne írva a társadalomból, a médiából.

2008 április 11-én az MTA színháztermében Orbán Viktor ígéretet tett a cigány kulturális autonómia megvalósítására a FIDESZ választási győzelme esetén.

„A cigány kultúrának intézményekre van szüksége... Én ezt egy kulturális autonómia intézményrendszerén belül képzelem el,amely nem szavakból, hanem láncszemként egymáshoz kapcsolódó intézményekből állna.”Részlet Orbán Viktornak 2008. április 11-én elhangzott beszédéből.

Az ígéret azonban ígéret maradt, elfelejtődött. A cigányság pedig, ahogy annak idején Gyurkovics Tibor is többször hangsúlyozta, történelme során mindig félárnyékban volt. Ez ma sincs másképp.

Súlyosbítja a helyzetet az egyre nagyobb szegénység és az elhatalmasodó gyűlöletbeszéd, amely már nem áll meg a szavaknál, tettekre vált. Ez megnyilvánul a médiában és a közbeszédben, és eluralja azt.

Olyan médiaszabályozásra és gyakorlatra lenne tehát szükség, amely garantálja a nemzetiségi jogok képviseletét, az arányos közszolgálati tájékoztatást a hátrányos helyzetű csoportokat, a nemzetiségeket, kiemelten a cigányságot érintően.

Jelen szélsőséges helyzetben a közvélemény formálása csak pozitív diszkrimináción alapuló média képviselettel érhető el.

Nincs cigány rádió, nincs megfelelő mértékű televíziós tájékoztatás és műsorszolgáltatás a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű csoportok érdekeinek megjelenítésére, megvonták a nemzetiségi sajtó célzott támogatását,

A megfelelő médiaképviselet hiányában nem valósulhat meg a közvélemény hatékony formálása, a negatív cigánykép és az egyéb veszélyeztetett helyzetben lévő társadalmi csoportokról alkotott vélemények megváltozása, maradnak a botránykrónikák és a szélsőséges sajtó-megnyilvánulások egyes erre specializálódott orgánumokban.

A hazai történelmi nemzetiségek - mind a 13 -, több figyelmet érdemelnének. Kiemelten említem a cigányságot, amely nem rendelkezik anyaországgal sem, így tehát külső támogatásra, védelemre sem számíthat.

A magyar kormány igen érzékeny, amikor a magyar kisebbség külhoni helyzetéről van szó. Legalább ilyen érzékenységgel és figyelemmel illene kezelnie az itthoni nemzetiségi képviseletet, kulturális autonómiát is.

Több évtizednyi küzdelem után jutottunk el odáig, hogy új nemzetiségi törvény született, mely elvben deklarája pl. a nemzetiségi autonómiát és a parlamenti képviseletet is. A szabályozás mikéntje azonban gyakorlatilag lehetetlenné teszi e képviselet megvalósulását, még a legnagyobb létszámú, immár nem kisebbség, hanem nemzetiségi jogállású cigányság számára is.

A cigányságnak. gyakorlatilag nincs beleszólása a róla szóló intézkedések, kormányprogramok alakításába. Ahogyan eddig is, most is a fejük felett döntik el, mi a jó nekik, merre kellene haladniuk.

Ezzel kapcsolatban még néhány szó a kulturális autonómiáról, vagyis a nemzetiségi identitásról. Véleményem szerint a jelenlegi roma felzárkóztató politika súlyos hiányossága, hogy nem fordít sem kellő figyelmet, sem forrást a romák kulturális önazonosságának, egyenlő méltóságának fejlesztésére. Semmilyen szociális és gazdasági felzárkóztató politika nem lehet sikeres enélkül. (Méltóság és identitás nélküli emberekből sohasem lesz a közjóért elkötelezett,

adófizető honpolgár.!) A média ezen a téren is sokat tehetne!

Sajnálatos és a jövőre nézve nagyon káros következményekkel járó folyamat a civil szektor ellehetetlenítése, kivéreztetése. Ez a közélettől, a társadalmi szerepvállalástól való eltávolodáshoz, az érdektelenséghez és a veszélyeztetett csoportok még nagyobb mérvű leszakadásához vezet.

Egyre gyakoribb a megfogalmazás: kiírtak bennünket a társadalomból, mi sem törődünk a társadalommal, a közjóval.

E folyamat egyenes következménye lesz az az attitűd, amely belső emigrációba, belső ellenzékiségbe vezeti az érintett csoportokat. Ez az ellenzékiség pedig már nem párthovatartozásból, vagy ideológiai meggyőződésből fakad, hanem az ellehetetlenülésből, a „másodrendű állampolgárságból” fakadó lappangó indulatokból.

Az ilyen indulatok pedig könnyen gyűlöletbe torkollhatnak, és kiszámíthatatlan kockázatot rejtenek magukban.

Képzés és szakemberek:

Reményteli fejlemény, hogy gyarapszik a képzett médiaszakemberek száma a veszélyeztetett csoportok tagjai között, legalábbis a képzés, az oktatás szintjén. (Hála főként az erre orientált uniós programoknak, pályázatoknak.)

A sajtó-munkahelyek számának csökkenésével, számos médiaorgánum ellehetetlenülésével és a ma is létező, sőt erősödő munkahelyi diszkrimináció következtében ez a folyamat nem hoz kívánt eredményt.

Több olyan főiskolát, egyetemet végzett cigány újságíróról tudok, aki közmunkásként, alkalmi fizikai munkásként kénytelen megélni. Ezt nevezik a talentumok elherdálásának. (A

kivándorlókról már ne is beszéljünk.)

Lenne mit tenni a médiaszabályozás terén!